

Planprogram

Regional kystzoneplan for Østfold Rullering

VEDTATT av Fylkestinget 23.10.2013

Østfold fylkeskommune

Homlungen fyr, Hvaler

oktober 2013

Innhold

1. Innledning	3
---------------------	---

1.1. Bakgrunn.....	3
1.2. Planområdet.....	3
2. Formål med planarbeidet.....	4
3. Lovgrunnlag	5
4. Plantema.....	5
4.0 Mål for utvikling av Østfoldkysten.....	5
4.1. Viktige endringer.....	5
4.2. Prioriterte plantema	6
4.3 Retningslinjer for planlegging og forvaltning av Østfoldkysten	7
4.4. Handlingsprogram	7
5. Føringer for planarbeidet	7
5.1. Nasjonale føringer.....	7
5.2. Regionale føringer.....	9
5.3. Andre planer som berører kystsonen.....	9
5.4. Kommunale planer	9
5.5. Tilgrensende planer under arbeid	10
5.6. Eksisterende temaplaner/kartlegging og rapporter	10
6. Behov for utredning	10
7. Planprosessen	10
7.1. Organisering og deltakere.....	11
7.2. Politisk behandling og medvirkning.....	11
7.3. Fremdrift.....	12

1. Innledning

Østfold fylkeskommune har ansvar for å bidra til den regionale samfunnsutviklingen og for at den skjer i samsvar med vedtatte samfunns mål. Regionale planer som f.eks. Regional kystsoneplan, er politiske styringsverktøy for utviklingen av Østfoldsamfunnet.

Regionale planer utarbeides etter plan- og bygningsloven av 27. juni 2008 kapittel 8. For alle regionale planer og kommuneplaner skal det utarbeides et planprogram. Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt, og behovet for utredninger, jfr. plan- og bygningslovens § 4-1.

Østfold fylkeskommune som regional planmyndighet utarbeider forslag til planprogram i samråd med aktuelle kommuner og relevante statlige instanser.

1.1. Bakgrunn

Den nye planen skal erstatte gjeldende *Kystsoneplan for Østfold* som ble vedtatt i 2006. Gjeldende plan finnes på fylkeskommunens nettside www.ostfoldfk.no under overskriften Fylkesplanlegging.

Fylkestinget vedtok den 25.10.2012 **Regional planstrategi for Østfold 2012-15**. Her heter det om Kystsoneplanen at dette er den eldste nåværende regionale planen i fylket. Videre står det:

En gjennomgang viser at enkelte av strategiene og tiltakene i planen følges opp i liten grad. Det er også kommet nasjonale retningslinjer etter 2006 som bør innarbeides i planen. Dette taler for at det er behov for en lett rullering av planen. Kommunene, Fylkesmannen, statlige etater, organisasjoner og næringsliv med kyst-, fiskeri-, natur- og havneinteresser bør involveres arbeidet med planen.

I møte den 14.mars 2013 vedtok Fylkesutvalget oppstart av rullering av Regional kystsoneplan for Østfold med rammer for framdrift av planarbeidet. I tillegg ble følgende tilleggsforslag vedtatt: *Fylkesutvalget vil understreke at det gjennomføres en enkel rullering. Målet er en kortere og forenklet plan som fungerer som et hensiktsmessig verktøy for kommunene. Det bør også vurderes muligheter for forenklinger av planprosessen.*

Sekretariat for planarbeidet er fylkeskommunens samfunnsplanavdeling.

1.2. Planområdet

Planområdet videreføres fra gjeldende Kystsoneplan fra 2006. På land sammenfaller dette med gyldighetsområdet for de Rikspolitiske retningslinjene for Oslofjorden ("*RPR-sonen*"), jf. Statlige planretningslinjer, fastsatt ved kgl. res. 25.3.2011. Planområdet omfatter i tillegg alle øyer, holmer, skjær og lignende. I sjø omfatter planen kommunenes samlede områder, herunder vannflate, vannvolum og sjøbunn, ut til grunnlinjen. Se kart over planområdet bakerst.

2. Formål med planarbeidet

Formålet med kystsonenplanen er å bidra til en *bærekraftig forvaltning* av sjøareal, kystsonen og strandsonen i Østfold. Planen skal legge et grunnlag for felles forvaltning av Østfoldkysten, angi felles mål og gi regionale føringer for kommunenes planlegging og saksbehandling.

Planen skal utformes i samsvar med overordnede mål og skal sikre at en bærekraftig utvikling i størst mulig grad skjer ut fra de samme forutsetningene på hele Østfoldkysten.

I samarbeid med kommunene og statlige instanser tas det sikte på å utarbeide en kortere, forenklet og oppdatert plan som kan være et nyttig verktøy både for kommunene og regionale myndigheter i kystsoneforvaltningen.

Planen skal oppdateres i samsvar med gjeldende Fylkesplan «Østfold mot 2050», nytt lovverk og sentrale føringer. Planen skal ikke gjøre endringer i forhold til føringene i fylkesplanen.

Prinsipper for planarbeidet

Disse prinsippene ligger til grunn for arbeidet:

- Hele plandokumentet kortes betydelig ned
- Det settes fokus på områder der planen kan ha størst påvirkningseffekt
- Det foretas en prioritering blant plantemaene. Dette betyr at de mest relevante temaene får en relativt bred omtale, mens andre tema i den tidligere planen gis kort eller ingen omtale i den reviderte planen.
- Planen skal gi regionale føringer, men ikke være en database. Bruken av temakart begrenses, og erstattes i hovedsak med henvisninger til tilgjengelige databaser som blir oppdatert løpende.
- Planarbeidet baseres på tilgjengelig kunnskap. Som hovedregel skal det ikke igangsettes nye utredninger eller registreringer som ledd i utarbeidelse av planen. På områder der det er stort behov for nye registreringer og kunnskap kan dette vurderes som tiltak i planen.
- I tillegg til føringer fra sentrale myndigheter og informasjon fra kommuner og samarbeidspartnere skal planarbeidet dra nytte av aktuelle prosjekter som har fokusert på kysten.
- I planarbeidet skal det i nødvendig grad legges vekt på samarbeid over lands- og fylkesgrenser

3. Lovgrunnlag

Regional kystsoneplan er hjemlet i plan- og bygningsloven § 8-1. Kystsoneplanen skal som regional plan legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i fylket, jf. plan- og bygningsloven § 8-2.

Siden gjeldende kystsoneplan ble vedtatt i 2006, har vi fått «**Ny**» **plan- og bygningslov av 2008** som styrker kommuneplanen som et overordnet styringsdokument. Adgang til dispensasjon i strandsonen er strammet inn, bl.a. gjennom byggeforbudet i pbl. § 1-8 og reglene om dispensasjon, kapittel 19 i samme lov.

Statlige planretningslinjer for differensiert strandsoneforvaltning av strandsonen langs sjøen, fastsatt ved kgl.res. 25.3.2011 har avløst og viderefører tidligere Rikspolitiske retningslinjer for planlegging i kyst- og sjøområder i Oslofjordregionen (RPR-rundskriv T-4/93) Kommunene skal legge disse til grunn i den kommunale planleggingen og i behandlingen av dispensasjonssaker. Fylkeskommunen skal legge disse retningslinjene til grunn i den regionale planleggingen.

Gjennom **naturmangfoldloven av 19.6.2009** er kommuner og fylkeskommuner gitt et viktig ansvar for å ta vare på naturverdier og biologisk mangfold i alle saker der det fattes vedtak etter plan- og bygningsloven som berører naturmangfold. Dette omfatter regionale planer, kommuneplaner, reguleringsplaner og enkeltsaker.

Andre formelle føringer for planarbeidet følger av kapittel 5.

4. Plantema

4.0 Mål for utvikling av Østfoldkysten

Mål utarbeides med utgangspunkt i målet i gjeldende plan

Planen skal omhandle følgende tema:

4.1. Viktige endringer

1. Lovverk/formelle endringer
2. Samfunnsmessige endringer/ trender:
 - sosial og økonomisk utvikling
 - preferanser, bolig, fritid
 - næringsutvikling
3. Naturgrunnlaget
 - klimaendringer
 - havnivåstigning
 - ekstremvær
 - stormflo

4. Ytre Hvaler nasjonalpark er etablert 9.9.2009.

4.2. Prioriterte plantema

1. Biologisk mangfold

1. Forvaltning av verneverdig natur
2. Miljøtiltak

Virkninger av klimaendringer på det biologiske mangfoldet omtales under Kap. 4.1.3. Mudring, dumping og kunstige sandstrender omtales under tema 2 Forvaltning av verneverdig natur. Tema 3 Miljøtiltak avgrenses i forhold til «Forvaltningsplan og tiltaksprogram for Vannregion Glomma 2016-2012» som er under utarbeiding.

2. Landskap, kulturminner

1. Landskap/kulturlandskap
2. Kulturminner/kulturmiljø

Gjengroing og parkifisering omtales under 1. Landskap/kulturlandskap Kulturbasert reiseliv/næringsliv, som i høringsforslaget var foreslått under kap. 4.2.2, omtales under Kap 4.2.4 Næring

3. Friluftsliv

1. Friluftsliv på land
2. Friluftsliv til sjøs
3. Jakt og fiske

Tilgjengelighet – herunder allemannsretten og universell utforming, ulovlige stengsler, kyststi/turstier, kystledhytter omtales under 1. Friluftsliv på land.

Skjærgårdstjenesten, båtliv og seiling – herunder vannskutere og fartsbegrensninger for båter omtales under 2. Friluftsliv til sjøs.

Arealbruk (tidligere 4.2.4) - Avsnittet utgår

Føringer for arealbruk gis under Kap. 4.3 «Retningslinjer for planlegging og forvaltning av Østfoldkysten». Arealbruk omtales ellers under de øvrige avsnittene i Kap. 4.2.

4. Næring

1. Sjøbasert næring
2. Reiseliv

Fiskeri og akvakultur omtales under 1. Sjøbasert næring Kulturbasert reiseliv, grønt reiseliv og Nasjonalparken omtales under 2. Reiseliv

5. Infrastruktur

1. Farleder og havner for nyttetraffic
2. Småbåthavner
3. Andre infrastrukturtiltak

Klimatilpasning omtales generelt under Kap. 4.1.3 – Viktige endringer, naturgrunnet. Oljevernberedskap og fiskerihavner omtales under tema 1. Farleder og havner for nyttetraffic. Sjøkabler og ledninger, kraftanlegg og parkering for fritidsbebyggelse omtales under tema 3. Andre infrastrukturtiltak

4.3 Retningslinjer for planlegging og forvaltning av Østfoldkysten

4.4. Handlingsprogram

Handlingsprogrammet skal gi en oversikt over tiltak for å nå mål som er fastlagt i planen. Handlingsprogrammet skal ha hovedfokus på tiltak i første fireårsperiode.

5. Føringer for planarbeidet

5.1. Nasjonale føringer

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, vedtatt ved kgl.res. 24.juni 2011.

Nedenfor er relevante forventninger i forhold til det regionale planarbeidet for kystsonen trukket fram:

Samferdsel og infrastruktur

Fylkeskommunene og kommunene i samarbeid med statlige fagmyndigheter bidrar til at godsterminaler og havner utvikles som effektive logistikk-knutepunkt, og at det i planlegging av sjøområder tas hensyn til farledene for skipstrafikken.

Verdiskaping og næringsutvikling

Planleggingen legger til rette for å opprettholde og videreutvikle fiskeri- og havbruksnæringen innenfor en miljømessig bærekraftig ramme. Arealbehovet for havbruksnæringen ses i et regionalt perspektiv, og framtidens arealstruktur bidrar til en balansert og bærekraftig sameksistens med andre interesser i kystsonen og langs vassdrag.

Natur, kulturmiljø og landskap

- *Planleggingen bygger på oppdatert og tilgjengelig kunnskap om arealbruk og natur-, kulturminne-, kulturmiljø- og landskapsverdier. Nødvendig kartlegging og vurdering av disse verdiene inngår i planleggingen.*
- *Naturmangfoldlovens alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk legges til grunn for planlegging som berører naturmangfold. Forekomster av utvalgte*

naturtyper og prioriterte arters økologiske funksjonsområder innarbeides i planlegging på land og i sjø.

- *Fylkeskommunene og kommunene bidrar til økt bevissthet og kunnskap om landskapsverdier og ivaretar landskapshensyn i planleggingen.*
- *Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for friluftsliv ved å ta vare på og videreutvikle grønnstrukturen.*
- *Kommunene vurderer arealbruken i strandsonen langs sjøen i et helhetlig og langsiktig perspektiv, og at det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser. Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen legges til grunn for planleggingen.*

Statlige planretningslinjer for differensiert strandsoneforvaltning av strandsonen langs sjøen, fastsatt ved kgl.res. 25.3.2011 har avløst og viderefører tidligere Rikspolitiske retningslinjer for planlegging i kyst- og sjøområder i Oslofjordregionen (RPR-rundskriv T-4/93)

Målet er å ivareta allmenne interesser og unngå uheldig bygging langs sjøen, jf. forbudet mot tiltak i 100-metersbeltet langs sjøen i § 1-8 i plan- og bygningsloven av 27.juni 2008. I ny plan- og bygningslov er forbudet og bestemmelsene om dispensasjon i kapittel 19 strammet inn. 100-metersbeltet er av nasjonal interesse. Det er gjennomført en geografisk differensiering der vernet er mest strengt i sentrale områder der presset er stort. Som en del av kysten i Oslofjordregionen omfattes kystkommunene i Østfold av det strengeste vernet. Østfoldkysten er et område av nasjonal interesse. Retningslinjene for Oslofjordregionen gjelder også for sjøområder og for områder bak 100-metersbeltet.

Oslofjordregionen utgjør landets nærings- og befolkningsmessige tyngdepunkt, samtidig som fjorden og kystsonen er landets mest benyttede rekreasjonsområde og inneholder store verneverdier. Innenfor Østfolds kystsone skal naturverdier, kulturminneverdier og rekreasjonsverdier forvaltes som en ressurs av nasjonal betydning, til beste for befolkningen i dag og i fremtiden.

Meld. St. 13 (2012 - 2013) Ta heile Noreg i bruk. Om distrikts- og regionalpolitikken

Meld. St. 35 (2012 - 2013) Framtid med forfeste. Om kulturminnepolitikken

Meld. St. 33 (2012 – 2013) Klimatilpasning i Norge

Meld. St. 26 (2012 – 2013) Nasjonal transportplan 2014 – 2023

Strategi for en konkurransedyktig norsk havbruksnæring, Fiskeri- og kystdepartementet

FOR-2006-12-15-1446 - Forskrift om rammer for vannforvaltningen. Vannforskriften

Vannforvaltningsforskriften gjennomfører EUs vanndirektiv i norsk rett. Hovedformålet med vanndirektivet er å sikre beskyttelse og bærekraftig bruk av

vannmiljøet, og om nødvendig iverksette forebyggende eller forbedrende miljøtiltak for å sikre miljøtilstanden i ferskvann, grunnvann og kystvann.

Nasjonal handlingsplan for statlig sikring og tilrettelegging av friluftslivsområder

5.2. Regionale føringer

Østfold mot 2050 – Fylkesplan for Østfold

Kulturminneplan for Østfold 2010-22

Regionalplan fysisk aktivitet 2011-2014

Regional plan for folkehelse i Østfold 2012-15

Regional transportplan for Østfold mot 2050

Regional plan for vindkraft i Østfold

Regionale veilere og strategier:

- Estetikkveileder for Østfold
- Handlingsplan for Østfolds kulturlandskap 2009-12
- Strategidokument for opplevelsesnæringer i Østfold for 2009-2014

5.3. Andre planer som berører kystsonen

- Ytre Hvaler Nasjonalpark (2009)
- Oslofjord-verneplanen
- Marin verneplan
- Færder Nasjonalpark
- Forvaltningsplan og tiltaksprogram for Vannregion Glomma 2016-2021

5.4. Kommunale planer

Kystsoneplan for Fredrikstad 2011-23, vedtatt i bystyret 16.6.2011

Kystsoneplan for Sarpsborg 2007-2020, vedtatt i bystyret 21.6.2007

Under arbeid:

- Rullering av Kystsoneplan for Sarpsborg
- Planarbeid/registrering av kysten i Halden i samarbeid med Strømstad kommune

Kommuneplaner: Moss, Rygge, Råde, Hvaler, Fredrikstad, Sarpsborg og Halden.

5.5. Tilgrensende planer under arbeid

- Handlingsplan for Østfold – Klima og energi
- Kustszoneprosjekt Samverkansplan Norra Bohuslän
- Kystsoneplan for Vestfold – revisjon (Regional plan for kystsonen)

5.6. Eksisterende temaplaner/kartlegging og rapporter

- Strandsone for alle (Råde-prosjektet)
- Båtlivsundersøkelsen, Oslofjorden friluftsråd
- Evaluering av Skjærgårdstjenesten

Resultater og rapporter fra Interreg-prosjekter:

- Forum Skagerrak I
- Forum Skagerrak II
- Hav møter land
- Kyststiprosjektene
- Tilgjengelig friluftsliv

6. Behov for utredning

Behov for utredninger, analyser og registreringer antas i stor grad å bli dekket av eksisterende kartlegginger og rapporter som er laget etter forrige kystsoneplan (2006), herunder også resultater og rapporter fra Interreg-prosjekter. Se punkt 5.6.

Konsekvensutredning (KU)

Regionale planer med retningslinjer eller rammer for fremtidig utbygging skal behandles etter KU-forskriften, jf. *Forskrift om konsekvensutredninger* (FOR 2009-06-26). Normalt vil det være krav om KU når det i planen blir vist til konkrete områder for fremtidig utbyggingsformål. Konsekvensutredningen skal inneholde en særskilt vurdering og beskrivelse av planens virkninger for miljø og samfunn, jf. pbl. § 4-2, andre ledd.

Det er foretatt en konkret vurdering av hvorvidt rullering av den regionale kystsoneplanen skal behandles etter forskriften om KU. I planarbeidet legges det opp til en lett rullering hvor det ikke vil bli gitt retningslinjer for nye områder til utbyggingsformål, ut over det som ligger i Fylkesplanen (Østfold mot 2050). Det vil derfor ikke være aktuelt å utarbeide ny KU i forbindelse med rulleringen.

7. Planprosessen

For å sikre oppslutning om planarbeidet og ivareta relevante behov og interesser, er det viktig å få en bred forankring av planen. Det vil i planarbeidet være særlig viktig med representasjon fra statlige og kommunale virksomheter, da en regional plan skal legges til grunn for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen, jf. plan- og bygningsloven § 8-2. I tillegg er det også viktig med representasjon fra institusjoner, næringsrepresentanter, frivillige organisasjoner og lag som kan bli berørt av planen, jf. § 8-3.

7.1. Organisering og deltakere

- **Politisk forankring.** Orientering til fylkespolitikerne fra sekretariatet ved behov. Det er ikke vedtatt oppnevnt politisk styringsgruppe.
- **Prosjektgruppe** med administrative representanter fra kommunene og statlige organ.
- **Referansegruppe - Kystforum:** Samling av de aktuelle offentlige organ, lag og organisasjoner som er aktuelle høringsparter.
- **Sekretariat for planarbeidet** er fylkeskommunens Samfunnsplanavdeling.

Høring

Høring av planen foretas i samsvar med plan- og bygningsloven § 5-2. Høringsinstansene får planforslaget tilsendt med minimum seks ukers høringsfrist. Høringen blir kunngjort i større regionale aviser og på internett.

7.2. Politisk behandling og medvirkning

Fylkestinget (FT) vedtar den endelige planen etter høringsrunden på bakgrunn av innstilling fra Fylkesutvalget.

Fylkesutvalget (FU) vedtar høringsforslag til plan og innstiller til Fylkestinget om vedtak av plan på bakgrunn av behandling i andre fagutvalg og innstilling fra fylkesrådmannen.

Samferdsel, miljø og klimakomiteen (SMK) gir tilråding til fylkesutvalget om høringsforslag og planvedtak etter sin behandling av planen.

Fylkesrådmannen gir innstilling til alle politiske utvalg på bakgrunn av arbeidet i Sekretariatet for planarbeidet.

Medvirkning

Det er etablert en administrativ prosjektgruppe bestående av fylkeskommunens sekretariat, kystkommunene i Østfold og regional stat. I tillegg til dette deltar interesseorganisasjoner i en referansegruppe som vi har valgt å kalle «Kystforum». Det vil bli holdt jevnlig møter i den administrative prosjektgruppa og noen møter i Kystforum.

- Relevante offentlige organ: Fylkesmannen, Fiskeridirektoratet, Region Sør, Kystverket Sørøst.
- Kystkommunene i Østfold: Moss, Rygge, Råde, Hvaler, Fredrikstad, Sarpsborg, Halden.
- Næringsrepresentanter, herunder: Østfold Reiseliv, Østfold bondelag, Norges bonde- og småbrukarlag Østfold, fiskeriorganisasjoner, Fredrikstad og omegn fiskerlag, Hvaler fiskerforening, Norges Fritids- og småfiskerlag.

- Interesseorganisasjoner, herunder: Oslofjordens friluftsråd, naturvernforbundet Østfold, båtorganisasjoner, Oslofjorden Båteierunion, Norges Hytteforbund, Den Norske turistforening, Kongelig Norsk Båtforbund, Østfold Seilkrets, Norges Jeger- og Fiskerforbund

7.3. Fremdrift

Etter at planprogrammet er vedtatt i Fylkesutvalget starter planarbeidet formelt. Det legges opp til endelig vedtak i Fylkestinget i november 2014.

Fremdriftsplan

6. og 13. mars 2013:	Oppstart i SMK/FU
4. og 5. juni 2013:	Vedtak av forslag til planprogram for offentlig ettersyn SMK/FU
Juni – sept. 2013:	Offentlig ettersyn planprogram
23. oktober 2013:	Fastsetting av planprogrammet i Fylkestinget
Okt. 2013 – april 2014:	Utarbeiding av høringsforslag
Mai 2014:	Planforslag vedtas sendt på høring SMK/FU
Mai – september 2014:	Høring
Oktober 2014:	Bearbeiding av planforslag
November 2014:	Vedtak av Regional kystsoneplan FT